

วิธีดำเนินงาน

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนิสิตชั้นปีที่หนึ่ง คณะวิศวกรรมศาสตร์ และแผนกอิสระสื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2516 ในการสอบถามครั้งแรก ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้นิสิตชั้นปีที่หนึ่ง คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 420 ฉบับ ได้รับคืน 335 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 79.76 ในครั้งที่สอง ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้ 335 ฉบับ และติดตามจนครบเท่าจำนวนในครั้งแรก ส่วนแผนกอิสระสื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้ จำนวน 140 ฉบับในครั้งแรก ได้รับคืน 85 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 60.71 ในครั้งที่สอง ผู้วิจัยได้ส่งให้เฉพาะผู้ที่ตอบในครั้งแรก และติดตามจนครบทั้ง 85 ฉบับ

เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ร่วมกันสร้างขึ้นโดยนิสิตปริญญาโท แผนกวิชาจิตวิทยา 4 คน คือ กานดา พุฒผุฒ ลัดดา กิติวิภาต สุกสวาสดี พุทธสุวรรณสุนทรี ศุภวงศ์ และผู้วิจัย ในการสร้างแบบสอบถามชุดนี้ได้อาศัย และรวบรวมข้อมูลจากสิ่งพิมพ์ บทความวิทยานิพนธ์ และวารสารต่าง ๆ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก) ก่อนนำแบบสอบถามไปใช้ ผู้วิจัยได้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และทดลองให้นิสิตครูศาสตร์ชั้นปีที่ 2 จำนวน 5 คนตอบแบบสอบถาม เพื่อให้แน่ใจว่า นิสิตเข้าใจภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามตรงตามความประสงค์ของผู้วิจัย

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดที่สร้างขึ้นนี้ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่หนึ่ง เป็นแบบสอบถามประวัติส่วนตัว จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่สอง เป็นแบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมนิสิต จำนวน 42 ข้อ

ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับความเข้าใจในคำขวัญทั้งห้าของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ อารุโสภา ระเบียบ ประเพณี สามัคคี และน้ำใจ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตรุ่นพี่กับ นิสิตรุ่นน้อง ความคิดเห็นที่มิตอระบบเชียร์กีฬา การซ้อมเชียร์ และการปกครองนิสิต ลักษณะของแบบสอบถามส่วนนี้ เป็นแบบเลือกตอบ และแบบปลายเปิด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. ข้าพเจ้าเข้าใจว่า "ประเพณี" ของจุฬาฯ คือ

- ก. แบบแผนที่ชาวจุฬาฯ ปฏิบัติสืบต่อกันมา และเป็นที่ยอมรับ
- ข. นิสิตใหม่ปฏิบัติตามหลักการและวิธีการที่นิสิตรุ่นพี่แนะนำ
- ค. นิสิตใหม่ปฏิบัติตามแบบแผนเฉพาะที่ตนเห็นว่าดี
- ง. แบบแผนที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ โดยยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก
- จ. แบบแผนที่ไม่เหมาะสม ควรปรับปรุง
- ฉ. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

2. ข้าพเจ้าคิดว่า นิสิตรุ่นพี่ควรปฏิบัติต่อนิสิตรุ่นน้อง

- ก. ให้ความช่วยเหลือ
- ข. ให้ความแนะนำ ตักเตือน
- ค. ควบคุมดูแลความประพฤติของรุ่นน้อง
- ง. รับฟังความคิดเห็นของรุ่นน้องบ้าง
- จ. เหมือนกับ เป็นน้องของตนเอง
- ฉ. เหมือนปฏิบัติต่อเพื่อนรุ่นเดียวกัน
- ช. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

การตอบแบบสอบถาม

เนื่องจากผู้ตอบอาจมีความเห็นตรงกับคำตอบหลายข้อ ถ้าให้ผู้ตอบเลือกเพียง คำตอบเดียวอาจจะไม่ครอบคลุมทัศนคติของผู้ตอบ ดังนั้น ในการตอบแบบสอบถามจึงให้ ตอบเลือกตอบได้หลายข้อตามที่เห็นว่าตรงกับทัศนคติของตน และผู้ตอบยังสามารถแสดง ความคิดเห็นเพิ่มเติมได้อย่างเสรีในทุก ๆ ข้อคำถามด้วย โดยแสดงไว้ในทุกข้อย่อยสุดท้าย คือ ข้ออื่น ๆ (โปรดระบุ)

วิธีรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการแบบก่อน-หลัง (before-after design) โดยส่งแบบสอบถามทัศนคติให้แก่ผู้เรียนชั้นปีที่หนึ่ง คณะวิศวกรรมศาสตร์ และแผนกอิสระสื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์ เป็น 2 ระยะ ระยะแรกส่งในสัปดาห์ที่สองของการเรียนในภาคต้น ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากประธานเชียร์ของทั้ง 2 คณะในการแจกแบบสอบถามเป็นอย่างดี และได้มีโอกาสอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามให้ในสัปดาห์ที่สาม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดให้กลุ่มตัวอย่างประชากรส่งแบบสอบถามคืนภายใน 1 สัปดาห์ ส่วนแบบสอบถามระยะหลัง ได้ส่งในสัปดาห์แรกของการเรียนภาคปลาย ให้เฉพาะผู้ที่เคยตอบในครั้งแรกเท่านั้น โดยผ่านทางประธานเชียร์คณะเช่นกัน นอกจากนี้ยังได้ติดตามผู้ตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์จนครบตามจำนวนที่ต้องการด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ใช้เครื่องจักรกลจากหน่วยคอมพิวเตอร์ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หาความแตกต่างของค่าตอบแต่ละข้อ ในการสอบถามระยะแรกและระยะหลัง โดยวิธีวิเคราะห์ค่า ไคสแควร์ (Chi-square) เพื่อ

ก. เปรียบเทียบการเปลี่ยนทัศนคติต่อกิจกรรมของนิสิตชั้นปีที่หนึ่ง คณะวิศวกรรมศาสตร์และแผนกอิสระสื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์ ตามตัวแปรดังนี้

- เพศ
- อายุ
- ลำดับรุ่นที่ เข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สายวิชาที่ เรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
- ภูมิลำเนาของโรงเรียนที่ศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
- คะแนนที่สอบได้ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
- ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข. เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อกิจกรรม ระหว่างนิสิตชั้นปีที่หนึ่ง คณะวิศวกรรมศาสตร์ และนิสิตชั้นปีที่หนึ่ง แผนกอิสระสื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์ ตามตัวแปรดังกล่าวข้างต้น

2. นำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามทัศนคติทั้ง 2 ครั้ง มาเปรียบเทียบกัน

เพื่อหา

ก. ค่าดัชนีความคงที่ของทัศนคติ (Index of Stability) แทนด้วย

S จากสูตร
$$S = \frac{a + d}{N}$$

ข. ค่าดัชนีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Index of Change) แทนด้วย C

จากสูตร
$$C = \frac{b + c}{N}$$

ค. ทิศทางการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Direction of Change) แทนด้วย D

ซึ่งมี 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงทัศนคติในทิศทางที่ละทิ้งทัศนคติเดิม (D^-)

จากสูตร
$$D^- = \frac{b}{a + b}$$

2. การเปลี่ยนแปลงทัศนคติในทิศทางที่เกิดทัศนคติใหม่ (D^+)

จากสูตร
$$D^+ = \frac{c}{c + d}$$

- เมื่อ
- a = กรณีที่เลือกตอบข้อใดข้อหนึ่งในครั้งแรกและครั้งหลัง
 - b = กรณีที่เลือกตอบในครั้งแรก และไม่เลือกตอบในครั้งหลัง
 - c = กรณีที่ไม่เลือกตอบในครั้งแรก แต่เลือกตอบในครั้งหลัง
 - d = กรณีที่ไม่เลือกตอบในครั้งแรกและครั้งหลัง
 - N = จำนวนนิสิตที่ตอบแบบสอบถามในแต่ละคณะ

ตัวอย่างการคำนวณ

สมมติให้ ในคณะหนึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถาม 85 คน ($N = 85$) ปรากฏว่า มีจำนวนผู้เลือกตอบ ข้อ 1 ก. ทั้งในครั้งแรกและครั้งหลัง 10 คน ($a = 10$) มีผู้ไม่เลือกตอบข้อ 1 ก. ทั้งในครั้งแรกและครั้งหลัง 50 คน ($d = 50$) เลือกตอบข้อ 1 ก. ในครั้งแรก แต่ไม่เลือกในครั้งหลัง จำนวน 20 คน ($b = 20$) และมีผู้ไม่เลือกตอบข้อ 1 ก. ในครั้งแรก แต่เลือกตอบในครั้งหลัง 5 คน ($c = 5$)

$$ก. \text{ ค่าดัชนีความคงที่ของทัศนคติ (S)} = \frac{10 + 50}{85} = .71$$

$$ข. \text{ ค่าดัชนีการ เปลี่ยนทัศนคติ (C)} = \frac{20 + 5}{85} = .29$$

$$ค. \text{ ทิศทางการละทิ้งทัศนคติเดิม (D⁻)} = \frac{20}{10 + 20} = .67$$

$$ง. \text{ ทิศทางการเกิดทัศนคติใหม่ (D⁺)} = \frac{5}{5 + 50} = .09$$

3. จำนวนหาร้อยละของการเลือกตอบแบบสอบถามแต่ละข้อคำถาม ตามตัวแปรต่าง ๆ ในการสอบถามทัศนคติ ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ของนิสิตปีหนึ่ง คณะวิศวกรรมศาสตร์ และแผนกอิสระสื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย